

Észrevételek a vitához

1. Nem vitatkozom azzal a ténnyel, hogy a módosított Gyvt. a hatósági intézkedést követően a feladatellátás illetékességét teljes körűen a család és gyermekjóléti központok feladatkörébe utalja. Azzal azonban vitába szállnék, hogy nem lehet a vhr.-ben olyan részletszabályokat és garanciális szabályokat hozni, amely a feladatellátás megosztását lehetővé teszi, ezzel biztosítva az ésszerű és a jelenleginél hatékonyabb szakmai munka feltételeit.
2. Az általam készített anyag ennek megfelelően két alternatívát tartalmaz:

„A” változat tartalmazza azt, ami a tv. szövegéből szó szerint levezethető, vagyis a hatósági intézkedést (pl: védelembé vételt) követően minden **feladat** – szolgáltatói, gondozási esetmenedzseri és hatósági tevékenységhez kapcsolódó – a járás központban működő család és gyermekjóléti központ kompetencia körébe tartozik a továbbiakban. Így valóban megvalósul az, amit Antal az utolsó összefoglaló anyagában ír – a szolgálatoknak a továbbiakban semmi közük nem lenne ahhoz a családhoz (gyermekhez), akit előzőleg alapellátásban gondoztak!!

*„ ... a mi javaslatunk (MOGYESZ) megvalósulása esetén a szolgálatok teljesen letisztult, csupán támogató jellegű szociális munkát végeznének. **Semmi közük nem lenne tovább ahhoz a családhoz, ahol a gyermeket védelembé vették.**”*

A második mondatot emeltem ki, mert itt van a lényegi különbség!

Az én értelmezésem szerint a MOGYESZ álláspontja szerint családgondozásnak, mint **komplex segítő, támogató szolgáltatásnak** „csak” alapellátásban van helye és a hatósági intézkedést (pl. védelembé vételt) követően a „családgondozás” funkciója átalakul és immár számon kérő/ellenőrző/kontroll szereppé, ill. feladattá válik, ezért ebben a folyamatban nincs helye és nem lehet szerepe a településen működő szolgáltatóknak, szociális-gyermekjóléti szakembernek.

A mi álláspontunk szerint viszont a hatósági beavatkozást – védelembé vételt – követő szakmai folyamat (amelynek célja a gyermek veszélyeztetettségének megszüntetése, csökkentése, a veszélyeztető körülmények elhárítása, ill. a körülmények javítása) komplex szakmai tevékenység, amelyben az ellenőrző, kontroll funkciók mellett helye van, (ill. az esetek jelentős részében nem nélkülözhető) az általános segítő, támogató feladatoknak (és ha ez a szakember személyében nem válik el, akkor semmilyen lényegi szakmai változás nem történik csupán a rendszert bonyolítottuk tovább).

Na már most mit értünk esetmenedzseri feladaton, kontroll funkción, ill. segítő támogató feladaton szolgáltatás nyújtáson:

Esetmenedzseri feladat, kontroll funkció, stb.: a veszélyeztetettség csökkentéséhez, megszüntetéséhez, a gyermek/család helyzetének javításához szükséges szolgáltatások (általános és speciális, ill. más szolgáltatók által nyújtott) biztosításának megszervezése, összehangolása, a szolgáltatás igénybe vételének, ill. eredményességének nyomon követése, az igénybe vétel ellenőrzése, az előírt magatartási szabályok betartásának, a gyermek, ill. a család által – a változás érdekében megteendő lépések, feladatok nyomon követése, ill. ellenőrzése, a rendszerszereplőkkel való kapcsolattartás, a gyermek érdekében történő egyeztetés, hatóságokkal való kapcsolattartás, az esethez kapcsolódó kötelező adminisztrációs, dokumentációs feladatok ellátása. Segítő, támogató szolgáltatások összehangolása, közreműködés a szolgáltatások feltételeinek biztosításában, stb.

Segítő, támogató feladatok, szolgáltatásnyújtás

- **a települési szolgáltatók – család és gyermekjóléti szolgálat – által nyújtott alapszolgáltatási csomag** elemei – általános segítő szolgáltatások, mint tanácsadás (életvezetési, mentálhigiénés, háztartásgazdálkodási) egyéni vagy csoportos készségfejlesztés, ill. gyermekkel és családjával végzett szociális munka (továbbiakban családgondozás) Gyvt. (Melyről Gál Antal is azt írja, hogy „segítő funkcióval bír”).

Ezek persze a védelembé vételt követően igénybe vehetőek önkéntesen is, de nem látom be, hogy mi az akadálya – szakmai, ill. szabályozási szempontból – hogy a gondozási nevelési

Földessy Judit válasza a MOGYESZ 3. Számú észrevételéhez

tervben ezt adott esetben (természetesen, ha gyermek/család helyzetének javítása, a veszélyeztetettség elhárítása érdekében ez releváns) előírjuk, rögzítjük a települési (a gyermeket eddig gondozó, az eset körülményeit, a gyermek szűkebb-tágabb környezetét ismerő) szolgáltatóval, szakemberrel történő egyeztetés alapján.

- család és gyermekjóléti központ speciális szolgáltatásai (amennyiben az eset kapcsán indokolt)
- más szolgáltatók/intézmények által nyújtott segítő szolgáltatások (szintén amennyiben az adott eset kapcsán releváns)

A gyermekjóléti központ kijelölt esetmenedzsere (akinek a személye a védelembé vételi határozatban rögzítésre kerül) az adott eset kapcsán releváns, indokolt segítő/támogató szolgáltatások nyújtását összehangolja, biztosítja, ill. segíti a hozzáférést, nyomon követi, ill. ellenőrzi az igénybevételt, figyelemmel kíséri az eredményességét, stb. De magát az egyes segítő/támogató szolgáltatásokat közvetlenül nem az esetmenedzser nyújtja. (Ugye a második és harmadik pont esetén nincs vita, ez alapján nem értem, hogy **miért kellene eleve kizárni** a további segítő folyamatból a települési szolgáltatót – az érintett gyermeket, családot valószínűleg legjobban ismerő, a család számára leginkább elérhető – helyi gyermekjóléti szakembert.

(Számomra a polgármester (mint munkáltató) és az ő problémás gyermekének esete nem érv. Egyrészt mert az ilyen jellegű összeférhetetlenséget a jelenlegi rendszerben is lehet kezelni, erre meg vannak az eszközök, másrészt mert remélhetőleg egyedi eset, (de semmi esetre sem általános), amiből nem lehet kiindulni egy szakmai végrehajtási rendelet megalkotása során.)

A MOGYESZ álláspontja (és az általam leírt „A” változat szerint) a hatósági intézkedést (pl: védelembé vételt) követő szakmai folyamatban továbbra sem válna el (ahogy jelenleg sem) a támogató típusú általános segítő szolgáltatás és a kontroll típusú ellenőrzési feladat. Ezt továbbra is egy szakember, immár a védelembé vett gyermek lakhelyétől távol (adott esetben 40-50 km-re) lévő járásközpont (család és gyermekjóléti központ) esetmenedzsere „biztosítja”.

Nem látom, hogy ebben a modellben miként valósul meg – az esetek többségében indokolt – intenzív családgondozói jelenlét, általános segítő szolgáltatás biztosítása, hogyan hasznosul – a hatósági intézkedést követő szakmai folyamatban a helyi szakember tapasztalata, tudása, helyismerete, stb., ha a szolgálat szakemberének/családgondozójának „semmi közük nem lenne tovább ahhoz a családhoz, ahol a gyermeket védelembé vették.

Továbbra sem látom, hogyan oldódik fel a szakembereket régóta feszítő dilemma, vagyis az hogy egy szakember személyében hogyan egyeztethető össze a tisztán segítő, támogató típusú segítségnyújtó szerep, és az ellenőrzési/kontroll típusú feladatokat ellátó szerep hitelesen és eredményesen. (Kétségtelen, hogy e dilemma leszűkül és a szakma egésze helyett, már csak a család és gyermekjóléti központok „hatósági tevékenységhez” kapcsolódó feladatokat ellátó szervezeti egységében dolgozó szakembereket fogja feszíteni.)

3. **Az általunk képviselt (preferált), a teljes anyagban un. „B” változatként szereplő modell** nem mond ellent annak az elvárásnak, hogy „... a szolgálatok teljesen letisztult, csupán támogató jellegű szociális munkát végeznének ...”, viszont a hatósági beavatkozást, védelembé vételt követően is elkülönülnének az általános segítő/támogató feladatok és szerepek, valamint a kontroll típusú szerepek és esetmenedzseri feladatok. A család/gyermek életében – amennyiben indokolt – az intenzív, támogató jelenlét biztosított lenne. A veszélyeztetettség megszüntetését, csökkentését, az életkörülmények javítását célzó általános segítő szolgáltatások a gyermek lakóhelyén közvetlenül elérhetőek lennének a védelembé vételt követően (is), melyet a szolgálat szakembere nyújt.

Földessy Judit válasza a MOGYESZ 3. Számú észrevételéhez

Az un. „B” változatban a feladat megosztást a jelenleg hatályos 15/1998. NM. rendelet alapján vezettem végig, ami valóban pontosításra, finomításra szorul, hogy az új struktúrában világos kereteket biztosítson.

Véleményem szerint **ez a modell a települési család és gyermekjóléti szolgálat és a járasközponti család és gyermekjóléti központ szakmai kapcsolatát erősíti, partneri együttműködésre épül a közös szakmai érdek – a gyermek veszélyeztetettségének megszüntetése, helyzetének javítása – mentén.**

A MOGYESZ által felvázolt működésben sokkal inkább kódolva van a problémák/problémás esetek „passzolgatása” érdemi szakmai tevékenység nélkül.

4. **A felelősség kérdésköre** Ki a felelős a hatósági intézkedést követően a szakmai folyamatért az esetvitelért? A feladatmegosztás jelenti-e egyben a felelősség megosztását, áthárítását? Erre a válaszom: egyértelműen NEM.

A hatósági beavatkozás – pl. védelembé vétel – során kijelölésre kerül az esetvitelért felelős szakember – esetmenedzser, **aki a család és gyermekjóléti központ munkatársa.** Az **esetmenedzser** személye a védelembé vételi határozatban rögzítésre kerül. A **továbbiakban ő a felelős** a gondozási terv elkészítéséért, az abban foglaltak végrehajtásáért, a teljes szakmai folyamat koordinálásáért, stb.

Továbbra sem értem, hogy a gondozási-nevelési terv elkészítésében miért ne vonhatná be a szolgálat szakemberét, aki eddig alapellátás keretében gondozta a gyermeket/családot, akinek helyismerete van, az előzményeket részletesen (és nem papírból) ismeri, ismeri a gyermek/család szűkebb-tágabb környezetét, stb., továbbá a gondozási-nevelési tervben miért ne lehetne meghatározni olyan általános segítő szolgáltatásokat, azok igénybe vételét, amelyeket a helyi szakember, szolgáltató nyújt? Mennyire lesz megalapozott az a gondozási-nevelési terv, amely papírból, a helyi szakember – kolléga – tapasztalata, szakmai tudása nélkül készül, mennyire lesz hatékony a szakmai folyamat, amely – a hatósági intézkedést követően – a helyi erőforrásokra nem épít? Kinek az érdekét szolgálja ez? Az érintett gyermekét/családét biztosan nem!!

Hogyan van összhangban a MOGYESZ javaslata azzal a – remélhetőleg közös – álláspontunkkal, hogy a jelzőrendszer tagjaitól nagyobb aktivitást, tudatosságot és együttműködési készséget várunk el (és adott esetben ennek elmulasztását szankcionálni is szeretnénk). Ehhez képest a helyi gyermekjóléti szolgáltatónak/szakembernek a védelme vételt követően – a passzív szemlélődő szerep „kerül kiosztásra”.

Életszerű ez? szerintem nem és emellett azt is gondolom, hogy a család és gyermekjóléti szolgálatok szakembereinek elkötelezettségét is alábecsüli, leértékeli ez az álláspont.

Visszatérve a felelősség kérdésre: a hatósági intézkedést követően a család és gyermekjóléti központ esetmenedzsere felelős a szakmai folyamatért. A szakmai folyamaton belüli feladatmegosztás partneri együttműködésre épül és nem jelenti/nem jelentheti a felelősség áthárítását, „lepasszolását”.

5. **Ki és milyen aspektusból vizsgálja a hatóság közeli és segítő funkció elkülönülését, vagyis a feladatmegosztást?**

„Ti a központ hatósági csoportjának szakemberei, mi (MOGYESZ) pedig a szolgálatok családgondozói aspektusából vizsgáljuk.” – írja Antal.

- A magam részéről amikor az új struktúrában végig gondoltam a „kliens utakat” ill., feladatmegosztás lehetőségét, egyértelműen az igénybe vevő, a veszélyeztetett gyermek és családja szempontjából mérlegeltem a lehetséges megoldásokat. Elsődleges szempont az volt, hogy a veszélyeztetett gyermek **ott kapja meg** a szükséges és indokolt szolgáltatásokat, ahol ez számára elérhető (és ha a lakhelyén biztosítható egy szolgáltatás ne kelljen kilométereket utaznia ezért) lehetőség szerint **akkor kapja meg** amikor szüksége van rá (ne két héttel később), **olyan szolgáltatásokat vehessen igénybe**, amelyek a probléma kezelése, veszélyeztetettség megszüntetése, életkörülményeinek javítása szempontjából adekvátak.
- Másrészt a rendszer egésze szempontjából is mérlegelni kell, melyik az a modell, amely optimálisan (vagy egyáltalán) működőképes, amely a jelenlegi helyzethez képest előrelépést jelent és a hatékonyabb szakmai munka feltételeit ott is biztosítja, (azokban a

Földessy Judit válasza a MOGYESZ 3. Számú észrevételéhez

járásokban/azokon a településeken) ahol a gyermekvédelmi problémák nagy számban, halmozottan jelentkeznek. (Tekintettel arra a - nem elhanyagolható - körülményre, hogy jelentősebb forrásbővülés nem lesz, számottevő szakmai létszám emelkedésre a rendszer egészében nem számíthatunk.)

Végezetül őszintén érdekelne, hogy a MOGYESZ által képviselt modellben a veszélyeztetett gyermek elsődleges érdeke, valamint a szolgáltató és a központ közötti arányos feladatellátás (figyelembe véve a megváltozott finanszírozási szabályokat is, mint rendszertényezőt!!), hogyan érvényesül, egy olyan település esetében, amely teljes lakosság száma 1000 fő alatt van, a gondozásban lévő gyermekek száma 80 és ebből a védelembe vett gyermekek száma 67, vagyis a gondozásban lévő gyermekek 83%-a védelembe van véve. Ez a település miskolci járásban van, mely járás nem hátrányos helyzetű, tehát finanszírozás szempontjából nem preferált. (Borsod-Abaúj-Zemplén megyében sajnálatos módon nem egyedi problémáról van szó, számos olyan település van ahol védelembe vett gyermekek aránya nagyon magas.)

Természetesen tisztában vagyok azzal, hogy nem a szélsőségekből kell kiindulni a szabályozás során, de a feladatokat itt is el kell tudni látni és nem lehet eleve lehetetlen és tehetetlen helyzetbe hozni sem a szolgálatokat, sem a központokat.

Üdvözlettel: Földessy Judit